

Velkommen til Fredsbjerg - en kulturhistorisk naturperle

Varieret skov

Skoven her er usædvanlig varieret med op imod 20 forskellige træarter - flere af dem samlet i grupper. Det giver mulighed for at opleve forskellige *skovbilleder* på turen rundt om banken.

Går man til højre af stien møder man først en meget fin *bøgeskov* - med mange høje og ranke bøge. Bemærk at underskoven her generelt er lav og sparsom, idet bøgen ikke lader meget lys slippe igennem de tætte kroner. Bøgeskoven afløses af grupper af *egetræer*. Her er der meget mere lys på skovbunden, som giver en mere frodig underskov. Ved det lysåbne areal i slugten står et enkelt meget smukt *lindetræ*. Fortsætter man turen rundt, møder man først enkelte grupper af *birketræer*, som kendes på den lyse stamme. En lille gruppe unge *elme*, grupper af *asketræer* - og til sidst grupper af ægte *kastanje*. En tur på Fredsbjerg kan derfor i efteråret også bruges til at indsamle de fine frugter, der er spiselige.

Skoven på Fredsbjerg er fredskovspligtig, hvilket betyder at der i henhold til Skovloven skal være skov på arealet. Denne lov blev indført i 1805 på baggrund af en akut mangel på velegnet tømmer. Englænderne tog jo som bekendt hele den danske flåde, og der var derfor mangel på velegnet tømmer til at få bygget nye skibe. Fredskovsforordningen betød blandt andet, at det ikke var tilladt at lade dyr græsse inde i skoven. Derfor er der bygget et jorddige rundt langs skovbrynet. Flere steder ses diget stadig tydeligt, selvom det er langt over 100 år siden, man holdt op med at vedligeholde skovdigerne. Både sten og jorddiger er i dag beskyttet af Museumsloven.

En fredsgave fra greven

Lokalt udtales Fredsbjerg som *Frejs-bjerg*, med henvisning til guden Frej, der var gud for solskin og regn. Det var Frej man bad og ofrede til, for at få en god høst.

Den store sten ved indgangen til Fredsbjerg fortæller, at denne skovklædte hatbakke blev skænket til Bagenkop By i 1920 af Lensgreve F. Ahlefeldt-Lauervig. Der findes forskellige fortællinger om årsagen til gaven, men flere går på, at gaven var tænkt som sit navn - en fredsgave mellem grevskabet og de driftige folk i Bagenkop.

Rågerne på Fredsbjerg

Der har igennem de seneste mange år ynglet råger på Fredsbjerg. I perioden april til juli er det meget markant, at det er yngletid og der er fuld aktivitet i kolonien. Rågen er både en smuk og klog fugl, som er spændende at iagttage. Det meste af året er den en udpræget nyttefugl, der med sit kraftige næb nærmest rensrer jorden for skadelige larver.

Efter ynglesæsonen dvs. i løbet af juni aftager rågerens højrøstede adfærd, idet fuglene fordeler sig mere og trækker ud af kolonien.

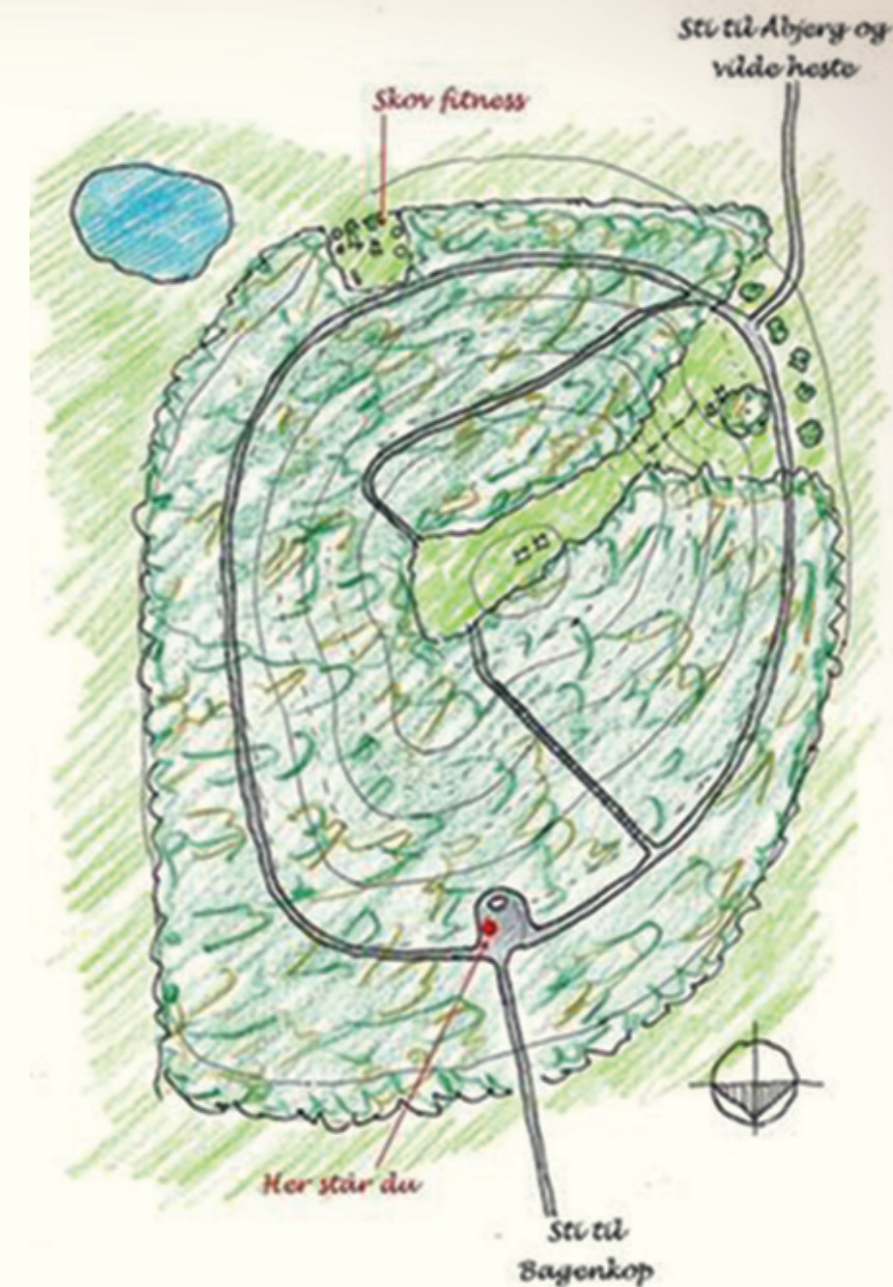
Vinterforråd

Blandt de "sorte" kragefugle er rågen flittigst til at samle forråd til vinteren. Den gemmer valnødder, fyrrekogler og især agern. Man har beregnet, at hver råge kan gemme mellem 1.000 og 2.000 agern i løbet af efteråret.

En råge samler op til syv agern i næb og strubepose, inden den flyver hen til det sted, hvor føden skal gemmes.

Rågen er en helt sort kragefugl, der minder meget om sortkragen, som er sjælden på Langeland. Rågen kendes fra sortkrage på at den er uden fjer ved næbroden. Dette gælder dog ikke ungfugle, som nemt forveksles med sortkrage.

Græsarealer er de foretrukne gemmesteder. Her lægger fuglen sin ladning på jorden, men passer på, at ingen andre råger er i nærheden. De stjæler nemlig gerne fra hinanden. Når fuglen føler sig sikker på ikke at blive observeret eller bestjålet af andre råger, går den i gang med at gemme sine agern. Først hakker rågen et hul i jorden. Derefter propper den agernet i hullet og hamrer det godt ned, inden den dækker hullet med jord og plantemateriale.

Opsat med støtte fra Grøn Ordning under Energistyrelsen

LANGELAND
KOMMUNE

Hatbakkerne

Du står nu på toppen af en af Langelands mange hatbakker.

Disse særprægede hatformede bakker tilføjer landskabet en helt særlig spænding. Lige virkningsfuldt om det er skovrige områder eller mere nøgne bakker. Mange hatbakker rummer værdifulde overdrev. De har været anvendt som græsarealer til kvæg, heste eller får. I mange tilfælde har det været umuligt at anvende de stejle bakker til almindelig markbrug. Derfor afgræsning eller skov.

De fleste hatbakker på Langeland er navngivet - alle med endelsen *bjerg* eller *banke*. Der er således ingen "bakker" på Langeland. Men mange hundrede "bjerge".

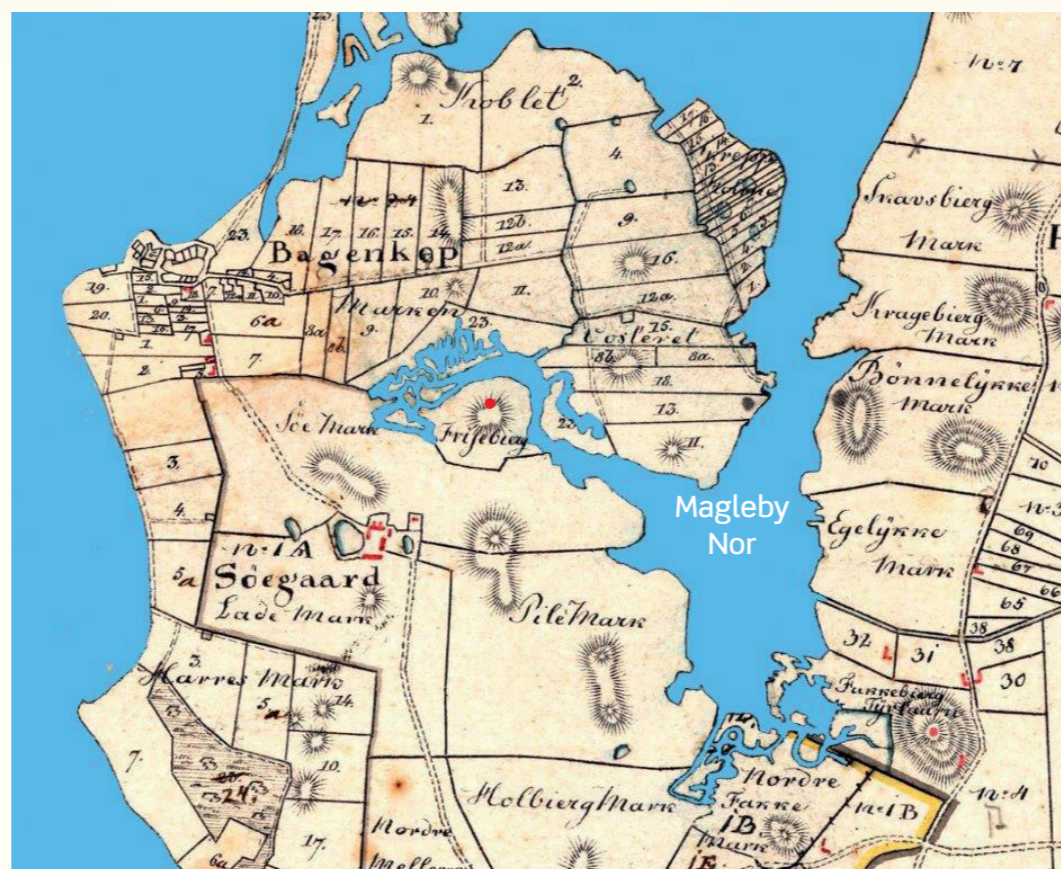
1 kilometer is

Langelands hatbakker er dannet under sidste istid, i søer i isen. Issøerne opstod i rækker parallelt med isens rand da isen lå stille. I søerne aflejredes materiale, som, da isen smeltede bort, stod tilbage som bakker.

Man skal forestille sig, at islaget var op imod 1.000 meter tykt. Så læg nakken tilbage, kik imod himlen, og tænk en kilometer is!

Hatbakkerne ses stort set over hele Langeland med undtagelse af Ristinge Halvøen. I antal af over 1.000.

Figuren illustrer dannelsen af hatbakker.

Historisk kort over Magleby Sogn. Her ses det tydeligt, hvordan Fredsbjerg rejser sig direkte fra havoverfladen i den inderste del af det nu afvandede Magleby Nor.

Højde over havet

Fredsbjerg er med sine 22 meter ikke blandt Langelands højeste hatbakker, men den opleves meget markant i landskabet, fordi den faktisk er en ø, der står direkte på bunden af en del af det nu afvandede Magleby Nor.

Sammen med Åbjerg danner Fredsbjerg en grøn korridor fra Bagenkop By ud til de skønne naturområder og vandrestier ved Søgård og Gulstav.

Skovbjerg tæt ved Tryggelev er Langelands højeste hatbakke, 46 meter over havet.

Skoven

Rundt langs lysningen og langs med trappen er skoven især rig på arter. Her ses: ask, birk, kirsebær, lærk, elm, hyld, hæg, fyr, rødgran, hvidtjørn, røn og cypres.

Vilde urter

I lysningen er der adskillige blomstrende urter - det er for at pleje og fremme disse, at arealet fremstår uoplejet, og der udelukkende slås græs på stierne.

Udover at de blomstrende urter er skønne at betragte, er de til stor gavn for sommerfugle og andre insekter. På arealet findes blandt andet *markkrageklo*, *hjortetrøst*, *hvid snerre*, *vellugtende agermåne*, *engbrandbæger*, *blåhat*, *stor knopurt* samt en mængde græsser.

Prikbladet perikon, hvis knopper kan anvendes til kryddersnaps.

Stor knopurt tiltrækker såvel bier som dag- og natsommerfugle.

Opsat med støtte fra Grøn Ordning under Energistyrelsen

